

Cymru a'r cydweithio rhyngwladol
ym maes terminoleg

*Wales and international
collaboration in the field of
terminology*

Delyth Prys

Prifysgol Bangor

d.prys@bangor.ac.uk

Dechreuadau

Beginings

- Y Termiadur 1993: Termau wedi'u safoni ar gyfer ysgolion Cymru
- O bapur i CDiau i ar-lein, i ap i allwedd API i Vocab...
- Erbyn hyn ar y 5ed argraffiad
- Egwyddorion a strwythur wedi bod yn sylfaen i dros 20 project terminolegol arall
- *1993 Y Termiadur: Standardized Terminology for the schools of Wales*
- *From paper to CDs to on-line, to app to API key to Vocab....*
- *Currently in 5th edition*
- *Principles and structure basis for over 20 other terminology projects*

Cysoni neu safoni?

Consistency or standardization?

- Y project peilot cyntaf yn gofyn yn unig am **gysondeb** rhwng termau
- Ond gall termau i gyd fod yn gyson gyda'i gilydd, ac i gyd yn anghywir!
- Newid chwyldroadol yn ein dealltwriaeth o beth yw ystyr safoni
- *First pilot project only asked for **consistency** between terms*
- *But terms may all be consistent with each other – and may all be wrong!*
- *Breakthrough achieved in understanding the meaning of standardization*

Wedi canfod 50 canlyniad.

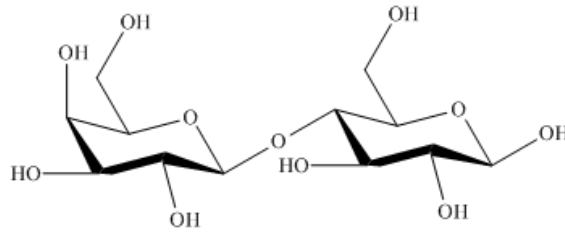
Dyma eiriau neu dermau [Cymraeg](#) tebyg i:

bond beta-1,4-glycosidaidd (50)

cofnodion sy'n cyfateb i
'**bond beta-1,4-glycosidaidd**'

bond beta-1,4-glycosidaidd beta-1,4-glycosidic bond

Bond glycosidaidd rhwng carbon 1 ar un moleciwl siwgr a carbon 4 ar foleciwl siwgr arall, lle mae'r amnewidyn ar carbon 1 yn y safle cyhydeddol.

A glycosidic bond between carbon 1 on one sugar molecule and carbon 4 on another sugar molecule where the substituent on carbon 1 is in the equatorial position.

Geiriadur Termau'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol - Cemeg

ADNODDAU TERMINOLEGOL

O FEWN Y PORTH TERMAU:

Y Termiadur Addysg

Geiriadur Termau'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol

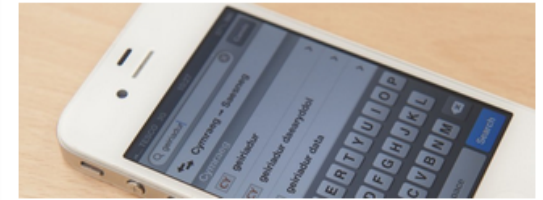
Termau Cyngor Gofal Cymru

Termau Rhwydwaith Cyfiawnder Cymru

Geiriaduron Natur Cymdeithas Edward Llwyd

Offer Hwyluso Chwilio'r Porth Termau

Ap Geiriaduron

Cysgliad - Cysgeir

Maes-T : Safoni Termau Ar-lein

welsh-termau-cymraeg

Byd Term Cymru (*Gwefan Llywodraeth Cymru*)

Egwyddorion a safonau rhyngwladol

Principles and international standards

- Gwaith terminolegol yn seiliedig ar y cysyniad
- Ragnodol v. Disgrifiadol
- Safonau rhyngwladol ISO
 - ISO 704:2009 Terminology work Principles and methods
 - ISO 860:2007 Terminology work – Harmonization of concepts and terms
 - ISO 12620:1999 Computer applications in terminology
 - Etc.....
- *Concept-based terminology work*
- *Prescriptive v. Descriptive*
- *International ISO standards*
 - *ISO 704:2009 Terminology work Principles and methods*
 - *ISO 860:2007 Terminology work – Harmonization of concepts and terms*
 - *ISO 12620:1999 Computer applications in terminology*
 - *Etc.....*

Ymweliadau â Termcat, 1995, 1997

Visits to Termcat, 1995, 1997

- Cefnogaeth hael gan lywodraeth Catalunya
- Pwysigrwydd lledaenu gwybodaeth a siarad â'r cyhoedd
- Arwain at sefydlu cylch trafod e-bost welsh-termau-cymraeg (Medi 1998)
- *Generous support from Catalan government*
- *Importance of dissemination and communication with public*
- *Led to establishment of welsh-termau-cymraeg e-mail discussion list (September 1998)*

Email discussion lists for the UK Education and Research communities

WELSH-TERMAU-CYMRAEG Archives

August 2017

View: [Show Author](#) | [Hide Author](#)
[Show Table of Contents](#) | [Hide Table of Contents](#)

Table of Contents: ['SUBJECT ACCESS REQUEST' FORM \(5 messages\)](#)
[ATB/RE: ATB/RE: Termau Milwrol \(2 messages\)](#)
[ATB/RE: crib wall \(2 messages\)](#)
[ATB/RE: Enwau Cymraeg bywyd gwyllt \(1 message\)](#)
[ATB/RE: tablet friendly \(1 message\)](#)
[ATB/RE: teenagers \(8 messages\)](#)
[ATB/RE: Termau Milwrol \(2 messages\)](#)
[ATB/RE: ystlumod \(3 messages\)](#)
[Breaking Through \(5 messages\)](#)
[chatbot \(2 messages\)](#)
[country furniture, provincial furniture \(2 messages\)](#)
[crib wall \(2 messages\)](#)
[cross cutting \(4 messages\)](#)
[daunting prospect \(5 messages\)](#)
[earth-stone \(2 messages\)](#)
[Enwau Cymraeg bywyd gwyllt \(2 messages\)](#)
[Enwau lleoedd Sir Benfro \(3 messages\)](#)
[fidget spinner \(3 messages\)](#)
[foul hooking \(2 messages\)](#)

[LISTSERV Archives](#)
 [WELSH-TERMAU-CYMRAEG Home](#)

Cynhadledd EAFT, Paris 1999

EAFT Conference, Paris 1999

- “Dydych chi ddim ar eich pen eich hun”
- Mae terminolegwyr yn bobl go iawn
- Cysylltu mewn i rwydwaith Ewrop gyfan
- Problemau cyffredin, atebion cyffredin
- Cyfarfod â Phwyllgor Termau’r BSI/TS1
- *“You are not alone”*
- *Terminologists are real live people*
- *Linking into an Europe wide network*
- *Common problems, common solutions*
- *Made contact with BSI/TS1 Terminology Committee*

ISO/TC37 & BSI/TS1

- 63 aelod wladwriaeth yn ISO/TC37
 - Y BSI yn cynrychioli'r DU fel eu Corff Safonau
 - 5 aelod o'r UTI ar bwyllgor BSI/TS1
 - Arbenigwyr mewn dwyieithrwydd ac amlieithrwydd, segmentu sgript Tsieineaidd, diffiniadau, enwau lleoedd a socioterminoleg
- *63 member states in ISO/TC37*
 - *UK represented by BSI as Standards Body*
 - *5 members of LTU in BSI/TS*
 - *Experts in bilingualism & multilingualism, Chinese script segmentation, definitions, place names and socioterminology*

Canllawiau safoni termau Cymraeg

Guidelines for the standardization of Welsh terminology

- Comisiynwyd ar gyfer gwasanaeth cyfieithu Llywodraeth Cymru
- Cyhoeddwyd yn 2007
- Seiliwyd ar safonau creiddiol ISO
- <http://techiaith.bangor.ac.uk/wp-content/uploads/2016/01/Canllawiau-Safoni-Termau.pdf>
- Angen ei ddiweddarau!
- *Commissioned for the Welsh Government's translation service*
- *Published in 2007*
- *Based on core ISO terminology standards*
- <http://techiaith.bangor.ac.uk/category/publications/reports/?lang=en>
- *Needs updating!*

Cynhadledd EAFT, Dulyn 2007

EAFT Conference, Dublin 2007

- Ffocws ar ieithoedd lleiafrifol
- Awyrgylch gynhwysol
- Prif-ffrydio ieithoedd bach, rhanbarthol, yn y 'teulu' Ewropeaidd
- EAFT yn bwysicach na byth yn sgil Brexit
- Mae'n bwysig hefyd gofio am swyddogaeth bosib Cyngor Prydain ac Iwerddon
- *Focus on minority languages*
- *Inclusive environment*
- *Mainstreaming small, regional, minority, less-resourced languages in the European 'family'*
- *EAFT more important than ever in the wake of Brexit*
- *Remember also potential role of British and Irish Council*

http://www.infoterm.info/pdf/activities/TerminologyPolicies/eaft_proceedings_info.pdf

Düşünce

Ahots

Yezh

Veü

Glas

Stemme

意見

Hlas

Voice

Hääl

Aāni

Voix

Stimme

Special EAFT Seminar

**Minority Languages
and
Terminology Policies**

Proceedings

27-28 July 2007, Dublin

Gweithio gydag eraill y tu allan i Ewrop

Engaging with others outside Europe

- De Affrica
 - 11 iaith swyddogol, anghenion addysgol, cyfathrebu ym myd iechyd, cyfiawnder ieithyddol
- Cymunedau yr Inuit yng Nghanada
 - 6 cymuned ieithyddol wahanol, 2 system ysgrifennu wahanol, dwyieithog gyda Saesneg/Ffrangeg
- *South Africa*
 - *11 official languages, educational needs, health communications, linguistic justice*
- *Canadian Inuit communities*
 - *6 different language communities, 2 different writing systems, bilingual with English/French*

Yn fwyaf diweddar yn Ewrop

Most recent in Europe

- Y Gernyweg
 - Yn swyddogol, yn farw
 - Ond tua c.450 o siaradwyr rhugl a miloedd yn dysgu
 - Gwaith terminolegol, safoni enwau lleoedd etc
 - Ychydig iawn o ymchwil academaidd (dim cwrs gradd yn y Gernyweg)
- *Cornish language*
 - *Officially dead*
 - *But c. 450 fluent speakers and thousands learning*
 - *Lexicographical and terminological work, place name standardization etc*
 - *Very little academic research (no degree course in Cornish language)*

Anghenion newydd, dealltwriaeth newydd

New needs, new understanding

- Safoni termau v.
Cynllunio lecsigol
- Ydi/ddylai safonau
terminolegol ar gyfer
termau technegol fod
yn ddilys ar gyfer
'llenwi'r bylchau' mewn
geirfa iaith bob dydd?
- *Terminology
standardization v.
Lexical planning*
- *Are/should terminology
standards for technical
terminology be
applicable to 'filling in
the gaps' in general
language vocabulary?*

Ble nesaf?

Where next?

- Gwell dealltwriaeth o gyweiriau iaith
- ISO TR 20 “Teipoleg cyweiriau iaith” yn y wasg
- Adolygiad ar y gweill o safon cyfredol ISO ar Bolisi Termau
- Y flwyddyn nesaf, gobeithio dechrau datblygu safon newydd ar Bolisi Iaith
- *Improved understanding of language registers*
- *New ISO TR 20694 “Typology of language registers” in press*
- *Revision of current ISO standard on Terminology Policy*
- *Next year hope to begin work on developing new ISO Standard on Language Policy*